

Un forat negre en el món casteller

El Ripollès és una de les poques comarques del seu entorn sense cap colla. Des del 1972 només s'han celebrat 52 actuacions i la millor, de la Vella de Valls, va ser al cim del Puigmal

El tres de vuit de la Vella de Valls al Puigmal, el millor castell mai vist al Ripollès. Foto: Arxiu Colla Vella

Els castellers són una de la mostra de cultura popular amb més bona forma. Any rere any apareixen noves colles arreu del país -des d'inici del 2013 n'han arrencat un total de nou- i la seva àrea d'influència arriba a quasi tot el Principat, excepte el Pirineu, la Catalunya Nord i Mallorca. La moda, tanmateix, no ha arribat al Ripollès que és una de les poques comarques del centre i nord-est sense colla i on en les darreres dècades tot just s'han celebrat 52 actuacions, només una amb castells de vuit en un espai tan curiós com és el cim del Puigmal.

Arreu dels Països Catalans hi ha un [total de 67 colles reconegudes per la Coordinadora de Colles Castelleres](#) -vuit de les quals en formació-. Des del seu bressol al triangle format per Tarragona, Valls i Vilafranca, aquest fenomen s'ha estès arreu. A l'entorn del Ripollès totes les comarques en tenen menys la Cerdanya: Vallespir (Angelets del Vallespir de Sant Joan de Pladecorts), Alt Empordà (els Vailets de Castelló d'Empúries i la Colla Castellera de Figueres), Osona (els Sagals de Vic i els Nyerros de la Plana de Manlleu), Berguedà (Castellers de Berga), Garrotxa (Xerrics d'Olot) i Bages (Tirallongues de Manresa i Salats de Súria). Aquest any, a més, han aparegut els Pallagos del Conflent, de Prada, i els Esparxats de l'Estany (Porqueres, Pla de l'Estany), aquests darrers encara no reconeguts per la Coordinadora.

Ripoll i Queralbs, els focus castellers del Ripollès

En una comarca sense colla les actuacions escassegen. En aquest sentit des del 1972 se n'han realitzat un total de 52, poc més d'una i quart per any de mitjana (segons dades de la mateixa [Coordinadora](#) i [@castellistica](#) *). La principal «plaça» de la comarca és Ripoll on se n'han celebrat 14, la majoria vinculades a Sant Eudald-Festa de la Llana (de 1987 al 2002 se'n van plantar, com a mínim, cada dos anys). Tanmateix, el millor castell és d'un llunyà 1972 quan la

Colla Vella dels Xiquets de Valls van plantar un 3 de 7 aixecat per sota. El cap de setmana passat -onze anys després de l'última actuació- [va ser el dissabte passat en la qual els Castellans de Sant Cugat](#) van descarregar el 3 de 7, el 4 de 7 i la torre de sis.

L'altre gran focus d'activitat castellera és el municipi de Queralbs. Incloent el Santuari de Núria i el cim del Puigmal s'hi han realitzat un total d'onze actuacions. La presència de la Colla Castellera de Figueres ha esdevingut un clàssic en motiu de la Mare de Déu de Núria (2001-2005 i 2009-2012) mentre que al sostre del Ripollès hi han actuat tres colles punteres: Barcelona (2000), Vella de Valls (2001) i Minyons de Terrassa (2012). Curiosament, a més de 2.900 metres

d'altitud s'ha vist la millor actuació de la història a la comarca: els vallencs van descarregar el 16 de setembre de 2001 el 3 de 8, el 4 de 8 (foto, Arxiu Colla Vella) i la torre de 7.

La poca tradició castellera ha fet que no pràcticament no hi hagi cap diada consolidada. Només cal destacar la Fira de la Trumfa de Molló (2006-2009 i 2012) on sempre han actuat sols o acompanyats els Castellers de la Vila de Gràcia. Per darrera de Molló, amb sis actuacions, també cal destacar les tres diades de Sant Joan amb els Sagals d'Osona a Fornells de la Muntanya (2005-2007) i les de la Fira de Sant Isidre de Sant Joan de les Abadesses (2010 i 2012) amb els Xerrics d'Olot i una segona colla. També han vist plantar castells a Vilallonga de Ter (2001 i 2005), Camprodon (2010), Gombrèn (1992), Ribes de Freser (1980), Setcases (1999) i Planoles (2005).

A més, la majoria d'actuacions han estat amb construccions de sis o set pisos. De fet, a la comarca només s'han vist dos castells de vuit -al Puigmal-, una xifra que contrasta amb la de comarques properes com els 12 de la Garrotxa, els 10 del Rosselló, els 37 de l'Alt Empordà, els 15 del Berguedà, els 101 del Gironès, els 97 d'Osona i els 175 del Bages (dades de [@castellistica](#) actualitzades a juny de 2012).

Figueres i Gràcia, abonats al Ripollès

En aquestes quatre dècades de castellers destaca la notable presència de la colla de Figueres (amb el 3 de 7 com a millor castell) que hi ha actuat fins a onze vegades -sobretot a Núria- així com dels Castellers de la Vila de Gràcia amb un total de sis aparicions (també amb el 3 de 7 com a construcció més difícil). Les dues colles osonenques han tingut poca tendència a pujar cap al nord i tot just hi han estat sis vegades els Sagals i tres els Nyerros. Els Castellers de Barcelona han actuat quatre vegades al Ripollès -tres de les quals de manera consecutiva a l'Ajuntament de Queralbs, Núria i el Puigmal-, els Castellers de Mollet tres i la Vella de Valls també tres.

* Les dades fins al 2010 només inclouen castells a partir del 5 de 6 fet que pot deixar fora de l'estadística alguna actuació

Galeries de fotos de castellers

[Actuació dels Castellers de Sant Cugat a Ripoll](#)(Arnau Urgell)

[Fira de Sant Isidre 2012: Xerrics d'Olot i Castellers del Poble Sec](#) (Marc Cargol)

[Sant Patllari: Xerrics d'Olot i Nyerros de la Plana](#) (Xevi Mas)

[Fira de Sant Isidre 2010: Sagals d'Osona i Xerrics d'Olot](#) (Xevi Mas)

[Fira de la Trumfa 2009: Castellers de la Vila de Gràcia](#)(Arnau Urgell)

[Fira de la Trumfa 2008: Castellers Vila de Gràcia i Figueres](#)(Arnau Urgell)

Tres de set dels Castellers del Poble Sec, amb l'ajuda dels Xerrics d'Olot, a Sant Joan. Foto: Marc Cargol

Els Xerrics d'Olot i els Nyerros de la Plana van protagonitzar l'única actuació a Camprodon. Foto: Xevi Mas